

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.019.06.2017
P/17/027

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/027 System awansu zawodowego nauczycieli
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Andrzej Liwo, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/149/2017 z dnia 26.10.2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Gospodarczych im. Mikołaja Spytka Ligęzy w Rzeszowie, ul. Spytka Ligęzy 12, 35-055 Rzeszów, zwany dalej: „Zespołem” lub „Szkołą”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Irena Baran, Dyrektor Zespołu od dnia 1 września 2011 r. (dowód: akta kontroli str. 2-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Uzyskane w ramach awansu zawodowego nauczycieli kompetencje wpływały pozytywnie na jakość procesu nauczania oraz ich rozwój zawodowy. W latach 2015-2017¹ 23 nauczycieli Szkoły ubiegających się o wyższy stopień awansu zawodowego (nauczyciela mianowanego i nauczyciela dyplomowanego) spełniło wymagania w tym zakresie określone w § 7 i § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego². W przypadku jednego nauczyciela odbywającego staż na stopień nauczyciela dyplomowanego, Dyrektor Szkoły dokonał negatywnej oceny jego dorobku zawodowego. Ocena została dokonana po analizie sposobu realizacji planu zawodowego, wobec braku jego aktualizacji stosownie do potrzeb podnoszenia jakości pracy Szkoły oraz pracy dydaktyczno-wychowawczej, a także wobec braku udokumentowania realizacji niektórych zaplanowanych zadań. Ocena ta nie zawierała jednak pouczenia o możliwości wniesienia odwołania wymaganego przepisem art. 9c ust 8 zd. 2 ustawy Karta nauczyciela³. Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że staże na stopnie awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego w Szkole prowadzone były rzetelnie. W Zespole wprowadzono mechanizmy motywujące nauczycieli do dalszego rozwoju zawodowego. Wszyscy nauczyciele Zespołu uczestniczyli w latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 w doskonaleniu zawodowym.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Działania skutkujące podniesieniem jakości pracy Szkoły polegały między innymi na pracy przy wdrożeniu projektów tematycznych, organizacji dni otwartych szkoły ukierunkowanych na promocję Zespołu, organizacji debat tematycznych, uczestnictwie w spotkaniach z przedstawicielami instytucji, organizowaniu licznych konkursów i imprez okolicznościowych. Wśród nauczycieli mianowanych objętych badaniem po zakończeniu staży nastąpił wzrost uczestnictwa w różnych formach doskonalenia zawodowego, natomiast wśród nauczycieli dyplomowanych

¹ Do dnia zakończenia kontroli, tj. 12.12.2017 r.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 01.03.2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. z 2013 r., poz. 393).

³ ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r., poz. 1189 ze zm.)

odnotowano w tym zakresie tendencję spadkową. Wszyscy nauczyciele prowadzili zajęcia uwzględniające potrzeby rozwojowe uczniów. Ponadto prowadzone były działania na rzecz środowiska lokalnego oraz realizowano zadania uwzględniające współczesne problemy społeczne i cywilizacyjne. Podczas zajęć wykorzystywane były technologie informacyjno-komunikacyjne. Nauczyciele uczestniczyli w przygotowywaniu uczniów do udziału w różnego rodzaju konkursach. Wprowadzone mechanizmy motywujące nauczycieli do podejmowania aktywności w zakresie dalszego rozwoju zawodowego, uwzględniały indywidualną aktywność nauczycieli w tym zakresie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Nadawanie nauczycielom stopni awansu zawodowego.

1.1. W roku szkolnym 2017/2018 w skład Zespołu wchodziły:

- Technikum Nr 4 dalej: „Technikum” oraz
- Branżowa Szkoła I stopnia nr 6 dalej: „Szkoła branżowa” która funkcjonuje od roku szkolnego 2017/2018 w miejsce Zasadniczej Szkoły Zawodowej Nr 6 dalej: „Szkoła zawodowa”.

(dowód: akta kontroli str. 4-9; 10-15)

Liczba oddziałów w Zespole, według stanu na 1 września wynosiła:

- w roku szkolnym 2015/2016 ogółem 41 oddziałów, w tym:
 - w Technikum - 36,
 - w Szkole zawodowej – 5,
- w roku szkolnym 2016/2017 ogółem 37 oddziałów, w tym:
 - w Technikum - 33,
 - w Szkole zawodowej – 4,
- w roku szkolnym 2017/2018 ogółem 32 oddziały, w tym:
 - w Technikum- 29,
 - w Szkole branżowej – 3.

Liczba uczniów w poszczególnych latach szkolnych, według stanu na 1 września, w Zespole wynosiła:

- w roku szkolnym 2015/2016 ogółem 1.188 uczniów, w tym:
 - w Technikum - 1041 ,
 - w Szkole zawodowej – 147,
- w roku szkolnym 2016/2017 ogółem 1.041 uczniów, w tym:
 - w Technikum - 927 ,
 - w Szkole zawodowej – 114,
- w roku szkolnym 2017/2018 ogółem 922 uczniów, w tym:
 - w Technikum - 808,
 - w Szkole branżowej – 114.

(dowód: akta kontroli str. 16-19)

W Zespole, w latach szkolnych 2015/2016, 2016/2017 oraz 2017/2018⁴ ogólna liczba zatrudnionych nauczycieli wynosiła odpowiednio 114, 110 i 103, w tym:

- nauczycieli dyplomowanych odpowiednio 84, 92 i 89;
- nauczycieli mianowanych odpowiednio 26, 17 i 14;
- nauczycieli kontraktowych odpowiednio 4, 1 i 0.

⁴ Według stanu na 30 września 2017 r.

Udział nauczycieli dyplomowanych w ogólnej liczbie nauczycieli zatrudnionych w Szkole w poszczególnych latach szkolnych wzrastał i wynosił 74% w roku szkolnym 2015/2016, 84% w roku szkolnym 2016/2017 oraz 86% w roku szkolnym 2017/2018. W tym samym okresie udział nauczycieli mianowanych zmniejszał się i wynosił odpowiednio: 23%, 15% i 13%.

(dowód: akta kontroli str. 20, 21-30)

1.2. W latach szkolnych 2014/2015 – 2016/2017, ogółem 24 nauczycieli Zespołu ukończyło staże na stopień awansu zawodowego, w tym na nauczyciela mianowanego – czterech, a dyplomowanego - 20.

W 23 przypadkach na 24, nauczyciele, którzy w powyższych latach szkolnych ukończyli staże na stopnie awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego oraz nauczyciela mianowanego:

- uzyskali pozytywną ocenę dorobku zawodowego za okres stażu,
- wystąpili z wnioskami o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego na stopień nauczyciela dyplomowanego lub z wnioskami o wszczęcie postępowania egzaminacyjnego na stopień nauczyciela mianowanego,
- uzyskali stopnie awansu zawodowego na nauczycieli dyplomowanych i mianowanych.

(dowód: akta kontroli str. 31)

W jednym przypadku nauczyciel mianowany (nauczycielka języka francuskiego) starający się o stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego otrzymał negatywną ocenę dorobku zawodowego. W uzasadnieniu oceny z dnia 6 marca 2015 r. podano, że na dzień oceny nauczyciel nie spełnia wymogów formalno-prawnych do uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego. Dyrektor stwierdziła, że nauczyciel prawidłowo – odpowiednio do swoich możliwości – wiedzy i doświadczenia zawodowego, a także zadań szkoły i rozpoznanych potrzeb uczniów zaplanował ścieżkę rozwoju zawodowego. W latach 2013/2014 i 2014/2015 po powrocie z urlopu macierzyńskiego nauczycielka realizowała swój Plan Rozwoju Zawodowego nie dokonując modyfikacji stosownie do potrzeb podnoszenia jakości pracy szkoły i doskonalenia swojej pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Ponadto wskazano na brak udokumentowania niektórych zaplanowanych działań służących lepszej jakości pracy nauczyciela na rzecz szkoły oraz osiągnięć i doświadczeń zawodowych nauczyciela.

W dalszej części uzasadnienia wskazano, że należy w większym stopniu uzupełnić i ukierunkować program pracy wychowawczej w klasie objętej wychowawstwem i realizować więcej zadań organizowanych z inicjatywy wychowawcy klasy. Z powodu mniejszych kontaktów zagranicznych w ostatnich latach, w szczególności ze szkołami francuskimi należałoby podjąć dodatkowe zadania w innym obszarze służącym podniesieniu jakości pracy szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 32)

Jak wyjaśniła Dyrektor, nauczycielka w okresie odbywania stażu przebywała na urlopie macierzyńskim. Po powrocie do pracy ww. nie dokonała modyfikacji Planu Rozwoju Zawodowego stosownie do potrzeb podnoszenia jakości pracy szkoły i doskonalenia własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej. W sprawozdaniu z odbytego stażu stwierdzono również brak udokumentowania niektórych zaplanowanych działań służących lepszej jakości pracy nauczyciela na rzecz szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 33)

Nauczycielka ta, w kolejnym roku szkolnym (2015/2016), uzyskała pozytywną ocenę dorobku zawodowego na stopień nauczyciela dyplomowanego.

(dowód: akta kontroli str. 31)

W wyniku przeprowadzonego badania prawidłowości dokumentowania rozpoczęcia, przebiegu i zakończenia dziesięciu staży na stopień awansu zawodowego (6 dyplomowanych i 4 mianowanych), oraz uzyskanych efektów staży, ukończonych w latach 2014/2015 – 2016/2017, ustalono, że wszyscy nauczyciele rozpoczęli staże z początkiem roku szkolnego, na swoje wnioski składane do Dyrektora Zespołu. Do przedmiotowych wniosków załączone były projekty planów rozwoju zawodowego. Nauczyciele kontraktowi rozpoczęli staż na stopień nauczyciela mianowanego po przepracowaniu co najmniej dwóch lat, zaś nauczyciele mianowani rozpoczęli staż na stopień nauczyciela dyplomowanego, po przepracowaniu co najmniej roku od dnia nadania poprzedniego stopnia awansu zawodowego. Wszyscy nauczyciele dopuszczeni do stażu posiadali wystarczające kwalifikacje zawodowe, w zakresie odpowiedniego wyższego wykształcenia kierunkowego oraz przygotowania pedagogicznego. Projekty planów rozwoju zawodowego nauczycieli na okres staży były prawidłowo opracowane i spełniały wymagania określone w art. 9g ust. 10 ustawy Karta Nauczyciela. Ww. projekty były zatwierdzone przez Dyrektora w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia zajęć szkolnych w danym roku. Nie stwierdzono przypadków zwrotów nauczycielom projektów planu rozwoju zawodowego do poprawy. Ustalono, iż nauczycielom odbywającym staż na stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego Dyrektor Zespołu przydzielał opiekuna stażu. Opiekunowie stażu rekrutowali się spośród nauczycieli mianowanych i dyplomowanych. Nie stwierdzono przypadków zmiany opiekunów w trakcie trwania staży. Nauczyciele odbywający staż, brali udział w formach doskonalenia zawodowego przewidzianych w planach rozwoju zawodowego. Sprawozdania z realizacji przedmiotowych planów składane były do Dyrektora Zespołu w terminie 30 dni od dnia zakończenia stażu.

We wszystkich przypadkach Dyrektor Zespołu w terminie 21 dni od dnia złożenia przez nauczycieli sprawozdań z planu rozwoju zawodowego za okres stażu zgodnie z art. 9c ust. 6 ustawy Karta Nauczyciela, ustalił oceny dorobku zawodowego nauczycieli. Oceny te uwzględniały stopień realizacji planów rozwoju zawodowego. Ustalono, że zgodnie z przepisem § 5 rozporządzenia w sprawie zawodowego nauczycieli opiekunowie stażu przedstawiali Dyrektorowi Zespołu projekty ocen dorobku zawodowego nauczycieli za okres stażu. Projekty przedkładane były w terminie 14 dni od dnia zakończenia stażu przez nauczyciela.

Ustalono, że Dyrektor Zespołu przed dokonaniem oceny dorobku zawodowego nauczycieli za okres stażu (zarówno mianowanych jak i kontraktowych) zasięgał opinii rady rodziców zgodnie z przepisami art. 9c ust. 6 i 7 ustawy Karta Nauczyciela.

Wnioski nauczycieli o wszczęcie postępowań kwalifikacyjnych oraz egzaminacyjnych na wyższe stopnie awansu zawodowego złożone zostały w roku uzyskania pozytywnych ocen dorobku zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 34, 35-96, 97-173, 199-227)

W zakresie sposobu dokumentowania obserwacji zajęć edukacyjnych nauczycieli, wyjaśnienia złożyła Dyrektor Zespołu, która stwierdziła, realizacja lekcji otwartych jest korzystna z punktu widzenia nauczyciela ubiegającego się o stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego. Nauczyciele mogą wzajemnie rozwiązywać nowe zagadnienia, a ich współpracę obserwują uczniowie nabywając kompetencje zawodowe. Dyrektor wyjaśniła, że ww. lekcje dokumentowane były w formie zapisów w dokumentacji szkolnej, między innymi w ocenach dorobku zawodowego, zapisach zajęć, protokołach zespołów przedmiotowych.

(dowód: akta kontroli str. 174-175)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Negatywna ocena dorobku zawodowego z dnia 6 marca 2015 r. nie zawierała pouczenia o możliwości wniesienia odwołania, które było wymagane przepisem art. 9c ust 8 zd. 2 ustawy Karty nauczyciela.

Ocena częściowa

Staże na stopnie awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego prowadzone były w sposób rzetelny. Szkoła zapewniła nauczycielom odbywającym staże na stopień awansu zawodowego niezbędne warunki do uzyskania takiego awansu. Dochowane były terminy oraz procedura przewidziana w tym zakresie w przepisach prawa. Nauczyciele mieli możliwość obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez innych nauczycieli. Wszyscy nauczyciele odbywający staże złożyli w wymaganym terminie do Dyrektora sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, potwierdzające ich realizację. Dyrektor terminowo dokonywał oceny dorobku zawodowego nauczycieli po odbyciu stażu na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego. Nieprawidłowością w tym zakresie był jednak brak pouczenia o możliwości wniesienia odwołania w przypadku negatywnej oceny dorobku zawodowego nauczyciela, które było wymagane przepisem art. 9c ust 8 zd. 2 ustawy Karty nauczyciela

2. Wpływ awansu zawodowego nauczycieli na działalność Zespołu

Opis stanu
faktycznego

1. W latach 2014/2015-2016/2017 w Zespole były przeprowadzane ewaluacje wewnętrzne, jednak nie uwzględniały one problematyki wpływu awansu zawodowego nauczycieli na jakość pracy Szkoły.

W latach 2014/2015-2016/2017 w Zespole nie były przeprowadzane kontrole i ewaluacje zewnętrzne, które uwzględniałyby problematykę wpływu awansu zawodowego nauczycieli na jakość pracy Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 176-197)

W zakresie problematyki związanej z diagnozowaniem w Szkole wpływu awansu zawodowego nauczycieli na jakość jej pracy, dyrektor Zespołu wyjaśniła, iż Szkoła nie posiada dokumentu o tytule diagnoza wpływu awansu nauczycieli na jakość pracy szkoły. Szkoła na bieżąco monitoruje proces uczenia się, analizuje wyniki nauczania, zdawalność egzaminów zawodowych, uzyskuje opinie na temat pracy szkoły ze środowiska, od rodziców, podczas promocji i przy rekrutacji do szkoły. Po analizie i wykryciu nieprawidłowości podejmuje programy naprawcze, których jednym z elementów jest np. zdobycie przez nauczycieli uprawnień egzaminatora, wskazanie konieczności uzyskania wiedzy i umiejętności poprawiających metody pracy nauczyciela. Diagnozy wpływu awansu nauczyciela na jakość pracy szkoły jako dyrektor szkoły dokonuje także przy sporządzaniu oceny: Po zakończeniu stażu na stopień nauczyciela kontraktowego, nauczyciela mianowanego i nauczyciela dyplomowanego. Przekładane przez nauczyciela sprawozdanie, jak i plan rozwoju zawodowego są ważnym źródłem informacji dla dyrektora do opracowania oceny dorobku zawodowego nauczyciela, a szczególnie na temat jego efektów i wpływu stażu na jakość pracy szkoły. Ponadto Dyrektor wyjaśniła, że w szkole w latach 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 prowadzona była ewaluacja wewnętrzna zgodnie z rozporządzeniem o nadzorze pedagogicznym /plan nadzoru dyrektora szkoły w wybranych obszarach. Nauczyciele, którzy uzyskali wyższy stopień awansu zawodowego nadal kontynuują inicjatywy podejmowane w okresie stażu. Realizowane są też zajęcia poszerzające wiedzę i umiejętności, przygotowujące zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, konsultacje, doradztwo zawodowe.

2. Badanie kontrolne w zakresie wpływu awansu zawodowego nauczycieli, na jakość pracy szkoły zostało przeprowadzone na siedmioosobowej próbie nauczycieli Zespołu, którzy w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 uzyskali stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego. Grupa badanych nauczycieli kontynuowała zatrudnienie w Szkole w roku szkolnym 2017/2018. Spośród siedmiu nauczycieli, czterech uzyskało stopień zawodowy nauczyciela dyplomowanego, zaś trzech nauczyciela mianowanego.

Badanie kontrolne przeprowadzono na próbie trzech nauczycieli mianowanych, z których dwóch ukończyło staż w roku szkolnym 2014/2015, oraz jeden w roku szkolnym 2015/2016.

Wszyscy trzej badani nauczyciele uczestniczyli w pracach organów szkoły⁵ zarówno w ostatnim roku stażu, jak i kolejnych latach szkolnych po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego.

Nauczyciele mianowani objęci analizą, w roku zakończenia stażu na stopień nauczyciela mianowanego wzięli udział w łącznie 25 formach doskonalenia zawodowego⁶ (średnio 8,33). W pierwszym roku szkolnym po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego, nauczyciele ci ukończyli 30 form doskonalenia zawodowego (średnio 10).

Nauczyciele mianowani zadeklarowali realizację w ostatnim roku stażu łącznie ośmiu zajęć otwartych⁷ (średnio 2,67), zaś w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego siedem (średnio 2,33). Jeden nauczyciel, który ukończył staż w roku szkolnym 2015/2016 nie realizował takich zajęć.

Wszyscy badani nauczyciele prowadzili w ostatnim roku stażu łącznie dziesięć zajęć uwzględniających potrzeby rozwojowe uczniów⁸ (średnio 3,33), oraz w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego przeprowadzono łącznie siedem zajęć tego rodzaju (średnio 2,33).

Wszyscy badani nauczyciele odbywający staż na stopień nauczyciela mianowanego, w roku zakończenia stażu, podjęli łącznie jedenaście różnych działań na rzecz potrzeb środowiska lokalnego⁹ (średnio 3,67). W pierwszym roku po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego liczba podjętych działań¹⁰ wyniosła dziesięć (średnio 3,33).

Wszyscy badani nauczyciele, zadeklarowali, że w ostatnim roku stażu podjęli łącznie 17 zadań uwzględniających współczesne problemy społeczne i cywilizacyjne¹¹ (średnio 5,67), zaś w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego, podjęli łącznie 10 takich zadań¹² (średnio 3,33). Dwóch z trzech badanych nauczycieli objętych badaniem było nauczycielami przedmiotów zawodowych i realizowali zadania związane z praktyczną nauką zawodu. Jeden

⁵ Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

⁶ Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

⁷ Zgodnie z § 7 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

⁸ Zgodnie z § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

⁹ Zgodnie z § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

¹⁰ Praca przy wdrażaniu projektu „Rzeszowskie szkoły zawodowe otwarte na rynek pracy”, obsługa Ekogali, współpraca z WSPiA w zakresie udziału i delegacji uczniów na konkurs oraz Festiwal Filmowy Watch Docs, włączenie się w działalność i udział w uroczystościach lokalnego środowiska chrześcijańskiego, udział w uroczystości z okazji 70-lecia Powstania Państwa podziemnego, udział w opłatku dla kombatantów AK, organizacja dni otwartych szkoły – promocja, współpraca z WSS w Rzeszowie Dnia walki zotyłością, organizacja warsztatów z pracownikiem Podkarpackiego Banku Spółdzielczego „Żywność nasz przyjaciel czy wróg”.

¹¹ Zgodnie z § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

¹² Np. organizacja debaty dotyczącej Hierarchii Wartości, współorganizacja debaty i zajęć dotyczących tematyki związanej z „przeszczepami narządów”, zorganizowanie i koordynacja akcji Tydzień Zdrowia w Szkole, organizacja koncertu „Ku Wolności”, zorganizowanie spotkania młodzieży z przedstawicielami Sekcji Prewencji i Promocji Okręgowego Inspektoratu Pracy

nauczyciel K. S.-A. pełnił obowiązki wicedyrektora szkoły ds. wychowawczych i wykonywał obowiązki oligofrenopedagoga, wychowawcy internatu. Zajmował się również organizacją egzaminów zawodowych.

Dwóch z trzech badanych nauczycieli wykorzystywało w pracy technologię informacyjno-komunikacyjną¹³. Jeden z nauczycieli zadeklarował, iż wykorzystywał technologię informacyjno-komunikacyjną do opracowywania kart pracy, testów egzaminów próbnych, planów i sprawozdań zespołów. Jeden z nauczycieli podał, że w pierwszym semestrze roku szkolnego zakończenia stażu na stopień nauczyciela mianowanego, wykorzystał ww. technologię podczas ok. 10 lekcji. Jeden z badanych nauczycieli określił wykorzystanie ww. technologii w pierwszym semestrze roku szkolnego zakończenia stażu na stopień nauczyciela mianowanego na ok. 100, zaś w drugim semestrze na ok 20 zajęć¹⁴.

Jeden z nauczycieli odbywających staż na stopień nauczyciela mianowanego sprawował funkcje wychowawcy w ostatnim roku stażu. Żaden z nauczycieli nie uczestniczył w pracy zespołu do spraw ewaluacji wewnętrznej. Jeden z nauczycieli, który ukończył staż w roku szkolnym 2014/2015 uczestniczył w pracach Zespołu do spraw organizacji egzaminów próbnych oraz analizy wyników. Jeden z nauczycieli, który ukończył staż w roku szkolnym 2014/2015 uczestniczył w pracach Zespołu Wychowawczego¹⁵.

Wszyscy trzej badani nauczyciele prowadzili zajęcia dodatkowe dla uczniów (dwóch w wymiarze dwóch godzin tygodniowo i jeden w wymiarze jednej godziny tygodniowo), w ostatnim roku stażu.

Dwóch spośród nauczycieli w ostatnim roku stażu przygotowywało uczniów do udziału w różnych (łącznie 8) konkursach¹⁶, oraz w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego, jeden przygotowywał uczniów do udziału w łącznie 7 konkursach¹⁷.

Jeden z nauczycieli mianowanych zadeklarował, że w drugim roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego wdrożył z własnej inicjatywy innowację pedagogiczną polegającą na zorganizowaniu spotkania z Native Speakerem. Celem było wspieranie nauki języka obcego osadzonego w kulturze. Spotkanie z rodzimym użytkownikiem języka obcego miało wzmocnić motywację do nauki języka obcego oraz przełamać bariery związane ze strachem przed mówieniem w języku obcym.

(dowód: akta kontroli: str. 199-227)

Czterech nauczycieli dyplomowanych objętych analizą zadeklarowało w roku zakończenia stażu realizację łącznie 22 działań¹⁸ skutkujących podniesieniem jakości pracy szkoły (średnio 5,5), zaś w pierwszym roku szkolnym po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego zrealizowali oni 17 takich działań (średnio 4,25). W zakresie wdrożenia działań służących doskonaleniu pracy własnej¹⁹ nauczyciele dyplomowani zadeklarowali wdrożenie w roku zakończenia stażu 15 różnych działań (średnio 3,75). W pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego działań tych zostało zadeklarowane 14 (średnio 3,5).

Nauczyciele dyplomowani w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia awansu zadeklarowali ukończenie łącznie 46 różnych form doskonalenia zawodowego

¹³ Zgodnie z § 7 ust. 2 pkt. 3 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

¹⁴ Dotyczy zajęć rewalidacyjnych.

¹⁵ Rozwiązywanie bieżących problemów wychowawczych oraz poradnictwo rodziców.

¹⁶ „Jestem Ok nie palę”, konkurs wiedzy prawniczej Lex Master, konkurs Poznaj swoje prawa w pracy, Olimpiada Przedsiębiorczości, konkurs „Stoły Bożonarodzeniowe”, konkurs ZUS nt. „Warto więcej wiedzieć o ubezpieczeniach społecznych”, konkurs na plakat „Moja przyszła kariera zawodowa”, Quiz w ramach Dnia Oszczędzania.

¹⁷ Konkurs wiedzy zawodowej, konkurs „profesjonalny Hotelarz i turysta”, konkurs „Poznaj swoje prawa w pracy”, konkurs wiedzy o funduszach europejskich, konkurs „Śladami rzeszowskich biur podróży i punktów informacji turystycznej”, konkurs „Familiada –quiz wiedzy hotelarsko-turystycznej”, konkurs „Familiada o prawach konsumenta”.

¹⁸ Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt. 2 i ust. 2 pkt. 1 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

¹⁹ Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt. 1 i ust. 2 pkt. 1 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

(średnio 11,5), podczas gdy w roku szkolnym zakończenia stażu wzięli udział w 41 różnych formach doskonalenia zawodowego (średnio 10,25). Jeden z nauczycieli dyplomowanych objętych badaniem ukończył w ostatnim roku stażu szkolenie na egzaminatora T.6 i T.15. Pozostali nauczyciele dyplomowani objęci badaniem nie ukończyli kursów kwalifikacyjnych, studiów drugiego stopnia, studiów podyplomowych, zarówno w ostatnim roku stażu, jak i w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego.

Jeden z nauczycieli dyplomowanych objętych analizą zadeklarował wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych²⁰, w I semestrze roku szkolnego zakończenia stażu. W ramach 5 lekcji przeprowadzono prezentację multimedialną oraz w ramach 6 lekcji dokonano projekcji branżowych filmów dydaktycznych. Pozostali nauczyciele deklarowali wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych do: planowania produkcji w warsztatach szkolnych w oparciu o program komputerowy, przedstawiania prezentacji multimedialnych oraz dydaktycznych filmów branżowych, przygotowywania pomocy dydaktycznych wykorzystywanych na zajęciach lekcyjnych, prowadzenia dziennika elektronicznego, sprawozdań oraz wysyłania e-maili do rodziców i dyrekcji.

Jeden nauczyciel dyplomowany zadeklarował, iż w ostatnim roku stażu zrealizował jedną lekcję otwartą, tematyczną dla innych nauczycieli²¹. Pozostali nauczyciele objęci badaniem zadeklarowali aktywność w tym zakresie realizowaną między innymi w ramach organizowanych wydarzeń okolicznościowych, pracy w zespole przedmiotowym i samokształceniowym, udziału w roli eksperta w audycjach radiowych oraz prowadzenia zajęć podczas warsztatów szkolnych. W ww. przypadkach nauczyciele nie zadeklarowali ilości godzin przeznaczonych na realizację tych zadań.

Trzech z czterech badanych nauczycieli dyplomowanych uzyskało uprawnienia egzaminatora, z czego jeden w roku szkolnym zakończenia stażu, zaś dwóch w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego.

Nauczyciel J.K. zarówno w roku zakończenia stażu, jak i w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego zadeklarował realizację czterech zadań służących poszerzeniu zakresu działań szkoły²². Nauczyciel A.M. w roku zakończenia stażu zrealizował pięć różnych zadań służących poszerzeniu zakresu działań szkoły, a w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego jedno takie działanie. W analogicznym okresie nauczyciel B.Ł. zrealizował odpowiednio sześć i siedem działań. Nauczyciel K.B. zrealizował dwa działania o których mowa powyżej jedynie w roku szkolnym zakończenia stażu.

Nauczyciel J.K. zadeklarował zarówno w roku zakończenia stażu, jak i w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego realizację po dwa różne działania we współpracy z innymi osobami, instytucjami i podmiotami na rzecz oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich²³. Nauczyciel A.M. Nauczyciel K.B. zrealizował jedno takie działanie w roku szkolnym zakończenia stażu, zaś nauczyciel B.Ł. sześć działań w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego.

Trzech nauczycieli dyplomowanych objętych analizą zadeklarowało, iż w ostatnim roku stażu, jak i pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego, uzyskali znaczące osiągnięcia zawodowe²⁴.

²⁰ Zgodnie z § 8 ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

²¹ Zgodnie z § 8 ust. 2 pkt. 3 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

²² Zgodnie z § 8 ust. 2 pkt. 4 lit a rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli. Promocja szkoły w środowisku lokalnym

²³ Zgodnie z § 8 ust. 2 pkt. 4 lit e rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

²⁴ Zgodnie z § 8 ust. 2 pkt. 4 lit f rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

Żaden z nauczycieli dyplomowanych objętych analizą zarówno w ostatnim roku stażu, jak i pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego nie prowadził dodatkowych zajęć dla uczniów.

Nauczyciele dyplomowani w ostatnim roku stażu przygotowali łącznie sześciu uczniów do udziału w zawodach o zasięgu wojewódzkim lub ogólnokrajowym, zaś w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego zadeklarowali, iż przygotowali pięciu uczniów.

Nauczyciele dyplomowani objęci badaniem nie wdrażali innowacji, ani podczas stażu, ani po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego.

(dowód: akta kontroli str. 228-278, 279-292, 293-300, 301-311, 312-360)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli zakres zadań zrealizowanych przez nauczycieli w trakcie odbywania stażu na stopień nauczyciela mianowanego oraz nauczyciela dyplomowanego wpłynął pozytywnie na działalność dydaktyczną i wychowawczą Zespołu. Wśród nauczycieli mianowanych objętych badaniem odnotowano, że po zakończeniu stażu nastąpił wzrost uczestnictwa w różnych formach doskonalenia zawodowego, natomiast wśród nauczycieli dyplomowanych odnotowano w tym zakresie tendencję spadkową. Wszyscy nauczyciele prowadzili zajęcia uwzględniające potrzeby rozwojowe uczniów. Ponadto prowadzone były działania na rzecz środowiska lokalnego oraz realizowano zadania uwzględniające współczesne problemy społeczne i cywilizacyjne. Badani nauczyciele odpowiednio do charakteru realizowanych zajęć, posługiwali się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. Nauczyciele uczestniczyli w przygotowywaniu uczniów do udziału w różnego rodzaju konkursach.

3. Zapewnienie nauczycielom warunków do rozwoju i awansu zawodowego

Opis stanu
faktycznego

Dyrektor Zespołu określał roczne plany wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego na lata szkolne 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017. W planie finansowym na lata 2015, 2016 i 2017 zaplanowano wydatki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w kwotach: 7.800 zł, 10.000 zł i 17.400 zł. Przyznane środki na kolejne lata wynosiły odpowiednio: 7.700 zł, 8.000 zł i 14.400 zł zaś ich realizacja w 2015 r. – 7.678,70 zł (nie zrealizowano kosztów delegacji), w 2016 r. – 7.999,47 zł i w 2017 r. do 30.09 – 3.712 zł.

(dowód: akta kontroli str. 361-430)

Jak wyjaśniła Dyrektor przy ustalaniu potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli brano pod uwagę między innymi: konieczność systematycznej realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego i zawodowego, zmniejszenie fluktuacji nauczycieli, realizację założeń programu wychowawczo-profilaktycznego, zwiększenie atrakcyjności szkoły, dążenie do wysokiej jakości pracy szkoły i osiągnięcia wysokiego poziomu kwalifikacji nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 501-504)

Ustalono, że w latach szkolnych 2015/2016, 2016/2017 w stażach na stopnie awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego uczestniczyło odpowiednio: 1, 9 i 1, 2 nauczycieli. W planach rozwoju zawodowego na okres stażu, wszyscy ww. nauczyciele mieli założone różne formy dokształcania lub doskonalenia zawodowego. Stwierdzono, iż nauczyciele korzystali z form

dokształcania i doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków organu prowadzącego. W przeciągu dwóch lat szkolnych jeden nauczyciel przeciętnie ukończył 6,2 formy doskonalenia zawodowego. W poszczególnych przypadkach tematyka obejmowała zagadnienia zgodne z zakresem wykonywanych przez nauczyciela obowiązków.

W roku szkolnym 2015/2016 na ogółem zatrudnionych 114 nauczycieli (4 kontraktowych, 26 mianowanych i 84 dyplomowanych) różne formy doskonalenia zawodowego zrealizowało 89 nauczycieli. W badanym roku szkolnym było to łącznie 193 formy płatne i 692 formy nieodpłatne, co daje odpowiednio 1,97 i 7,06 formy doskonalenia zawodowego na nauczyciela.

W roku szkolnym 2016/2017 na ogółem zatrudnionych 110 nauczycieli (1 kontraktowy, 17 mianowanych i 92 dyplomowanych) różne formy doskonalenia zawodowego zrealizowało 89 nauczycieli. W badanym roku szkolnym było to łącznie 552 formy płatne i 779 formy nieodpłatne, co daje odpowiednio 5,64 i 8,75 formy doskonalenia zawodowego na nauczyciela.

W latach szkolnych 2016/2016 i 2016/2017, nie stwierdzono przypadków, w których ten sam nauczyciel nie uczestniczyłby w obu badanych latach szkolnych w dokształcaniu i doskonaleniu zawodowym.

Udział w doskonaleniu zawodowym nauczycieli, po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego zbadano na próbie 10 nauczycieli, którzy w roku szkolnym 2015/2016 posiadali stopień nauczyciela dyplomowanego i kontynuowali zatrudnienie w roku szkolnym 2017/2018. Nauczyciele ci ukończyli w ostatnim roku odbywania stażu na stopień nauczyciela dyplomowanego przeciętnie w 16,6 formach doskonalenia zawodowego (na jednego nauczyciela). W przyjętej grupie porównawczej nauczycieli stwierdzono, że po uzyskaniu stopnia awansu nauczyciela dyplomowanego uczestniczyli oni na przestrzeni dwóch lat szkolnych średniorocznie w 11,5 i 10,3 formach doskonalenia zawodowego.

Uczestnictwo nauczycieli w różnych formach dokształcania i doskonalenia zawodowego dofinansowanych ze środków organu prowadzącego wynikało z potrzeb szkoły. Dyrektor Zespołu składał do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli na lata 2015, 2016 oraz 2017, w terminie do 30 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy²⁵.

W Zespole nie było nauczycieli, którzy uzyskali wpis na listę rzeczoznawców oraz posiadających uprawnienia doradcy metodycznego. Jeden nauczyciel został wpisany na listę ekspertów. Żaden nauczyciel nie podjął studiów doktoranckich.

(dowód: akta kontroli str. 431-498, 505-512)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, iż motywowała nauczycieli do doskonalenia i dalszego rozwoju zawodowego poprzez między innymi: dodatek motywacyjny oraz nagrody różnicowane w zależności od aktywności nauczyciela, wspólne przygotowywanie programów i harmonogramów działań, przedstawianie oferty ośrodków doskonalenia (stacjonarnej i e-learningowej) poprzez przesyłanie pocztą e-mailową na skrzynki nauczycieli oraz umożliwianie udziału w tych formach, zachęcanie do pracy metodą projektów, korelacji międzyprzedmiotowych, badanie potrzeb nauczycieli poprzez ankiety, wywiady, rozmowy indywidualne, pomoc w sprawach osobistych (socjalnych, zdrowotnych), popieranie ciekawych inicjatyw, innowacyjnych pomysłów i rozwiązań.

(dowód: akta kontroli str. 499-500)

²⁵ Zgodnie z § 6 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29.03.2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz. U. z 2002 r. Nr 46, poz. 430, ze zm.).

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W Zespole zapewniono właściwe warunki do rozwoju i awansu zawodowego nauczycielom. Ustalono, że przypadki dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli wynikały z uzasadnionych potrzeb Zespołu. Nauczyciele w okresach po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego, lub dyplomowanego kontynuowali działania służące ich rozwojowi zawodowemu. Dyrektor Zespołu motywował nauczycieli do dalszego rozwoju zawodowego między innymi poprzez przyznawanie nagród i dodatków motywacyjnych oraz popieranie ciekawych pomysłów i rozwiązań.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁶, wnosi o:

- zamieszczanie w ocenach dorobku zawodowego nauczycieli pouczenia o możliwości wniesienia odwołania, które zgodnie z przepisem art. 9c ust 8 zd. 2 ustawy Karty nauczyciela jest koniecznym składnikiem oceny.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia stycznia 2018 r.

Kontroler

Andrzej Liwo
Starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

²⁶ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

